

Evidenčna številka: VS038677

Vrsta: Stališča in pravna mnenja

Datum objav: 11.05.2009

Avtor: načelno pravno mnenje, občna seja VSS, 11. 5. 2009

Publikacija: Pravna mnenja 1/2009, str. 7, obr.

Država: Slovenija

Jezik: slovenščina

Institut: načelno pravno mnenje - mladoletni storilec - veljavnost Kazenskega zakonika (KZ-1) za mladoletne storilce - načelo zakonitosti - prehodne določbe

Področje: KAZENSKO MATERIALNO PRAVO

Izvor: načelno pravno mnenje, občna seja VSS, 11. 5. 2009

Besedilo

ORIGINAL:

Za mladoletnike se uporablja Kazenski zakonik (KZ-1) ter določbe 70. do 94. člena, določbe, ki se nanašajo na mladoletniški zapor v petem odstavku 47. člena, v prvem, drugem in četrtem odstavku 49. člena, ter določba tretjega odstavka 100. člena Kazenskega zakonika (KZ-UPB1).

Obrazložitev:

I. Uvodno

Višje sodišče v Ljubljani je 27. marca 2009 Vrhovnemu sodišču dalo pobudo za sprejem načelnega pravnega mnenja o vprašanju osebne veljavnosti kazenskega zakona za mladoletne storilce kaznivih dejanj. V sodni praksi in teoriji se v zvezi z veljavnostjo Kazenskega zakonika (KZ-1, Uradni list RS, št. 55/2008 in 66/2008; v nadaljevanju KZ-1 ali novi zakon) pojavljajo stališča, da z uveljavitvijo KZ-1 ni več pravne podlage za vodenje postopkov zoper mladoletnike, saj je Kazenski zakonik (v nadaljevanju KZ-UPB1 ali stari zakon) nehal veljati. KZ-1 v prehodni določbi 375. člena ohranja v veljavi samo določbe 70. do 94. člena, KZ-1 pa se glede na določbe drugega odstavka 1. člena in prvega odstavka 4. člena uporablja samo za pregon polnoletnih oseb. Glede na to prejšnji kazenski zakon razen v okviru omejenega kataloškega nabora ni več veljaven, KZ-1 pa sam izključuje osebno veljavnost za mladoletne storilce kaznivih dejanj.

Vprašanja časovne, krajevne in osebne veljavnosti kazenskega zakonika so izredno pomembna z vidika spoštovanja načela zakonitosti, saj nihče ne more biti obsojen za kaznivo dejanje, za katero ni zakon določil, da je kaznivo, in ni zanj predpisal kazni, še preden je bilo dejanje storjeno (prvi odstavek 28. člena Ustave RS). Krajevna, časovna in osebna veljavnost kazenskega zakonika namreč na najbolj abstraktnem nivoju (ki je seveda v okviru posameznih inkriminacij lahko tudi konkretiziran) določajo adresate (aktivne subjekte) kazensko-pravnih norm.

II. Opredelitev primera

Postavlja se vprašanje veljavnosti kazenskega zakona, ki naj se v praksi uporablja za mladoletnike. Ne gre torej zgolj za vprašanje veljavnosti (posamezne) pravne norme, ampak za vprašanje veljavnosti zakona kot splošnega normativnega pravnega akta. Veljavnost zakona je predpostavka, ki omogoča, da veljajo tudi pravna pravila, ki jih zakon vsebuje in sporoča. Z ustavnopravnega vidika se tako v zvezi s postavljenim vprašanjem prepletata dve ustavni načeli, načelo pravne države, ki ga določa 2. člen Ustave Republike Slovenije (Ustava)¹ in načelo zakonitosti, kot ga določa 28. člen Ustave.² Vprašanje veljavnosti zakona je vedno vprašanje splošne zakonitosti, kot ga, izvedeno iz načela pravne države, določa načelo jasnosti v zakonih, povezano z načelom pravne varnosti. Zapoved jasnosti in določnosti predpisov zahteva, da so zakonske rešitve, čeprav splošne in abstraktne, takšne, da je iz njih namen zakonske ureditve jasno razviden. Izključena mora biti možnost različne uporabe zakona oziroma arbitrarnost državnih organov. Tako je Ustavno sodišče v odločbi U-I-282/94 z dne 18. 10. 1995 izreklo, da je zakon skladen z Ustavo, če je mogoče z jezikovno in teleološko interpretacijo ugotoviti vsebino predpisa in je na ta način ravnanje organov, ki ga morajo izvajati, determinirano. Veljavnosti zakonov v skladu z navedeno vsebino ustavnega načela pravne države zato ni mogoče različno razlagati (in ugotavljati), čeprav urejajo različno materijo z različnih pravnih področij. Ni mogoče sprejeti stališča, po katerem bi veljavnost zakonov presojali po različnih kriterijih, vendar z istega vidika, to je zahteve po jasnosti in določnosti norm. To je posebej pomembno za vprašanje, kakšne oziroma katere metode je mogoče oziroma se sme uporabiti za razlago veljavnosti kazenskega zakona. Kadar in kolikor veljavnost zakona urejajo prehodne in končne določbe, te praviloma nimajo posebne pravne narave materije, ki jo zakon sicer ureja (kazenski, civilni, upravni predpisi), zato teh določb tudi ni mogoče razlagati in veljavnosti zakona presojati (samo) po posebnih načelih, ki sicer veljajo za razlago prava z določenega pravnega področja (panoge). Posebna pravila, določena v načelu zakonitosti v kazenskem pravu (prvi odstavek 28. člena Ustave), pridejo posebej v poštev pri uporabi kazenskega zakona v zvezi s konkretnimi vprašanji, ali gre pri določenem ravnanju za konkretizacijo posamezne inkriminacije. V takšnih primerih bo semantični pomen norme pomeni mejo, ki je ni mogoče preseči ali širiti z drugimi metodami razlage, pač odvisno od tega, kako določno je bilo mogoče formulirati kaznivo dejanje in njegove znake.³

Veljavnosti zakona pa že po naravi stvari ni mogoče ugotavljati z razlago pomena ene besede v enem členu, ampak je določbe, ki urejajo veljavnost zakona, treba interpretirati s povezano uporabo znanih metod razlage, kot so jezikovna (gramatična), logična, sistematična in primerjalna (statične metode) ter zgodovinska, objektivna, subjektivna, teleološka in racionalna (dinamične metode). Če uporabimo vse te metode in na njihovi podlagi ugotovimo pomen določb, ki urejajo vprašanje veljavnosti, tako kot ga izraža njihovo besedilo, potem je ta razlaga argumentirana, preverljiva in njen rezultat ni arbitraren, zato tudi ne v nasprotju z načelom zakonitosti v kazenskem pravu.

III. Interpretacija prehodnih določil KZ-1

Vprašanje časovne in osebne veljave kazenskega zakona za mladoletne storilce kaznivih dejanj je treba obravnavati integralno in medsebojno povezano. Vprašanje namreč izpostavlja dilemo, kateri zakon (KZ-1 ali

KZ-UPB1), če sploh kateri, velja za mladoletne storilce kaznivih dejanj, in tudi, ali KZ-1 glede na dikcijo 1. in 4. člena sploh dopušča razlago, da se uporablja tudi za mladoletne storilce kaznivih dejanj.

Ob upoštevanju dejstva, da se je vprašanje postavilo ob spremembi zakonodaje, morajo biti izhodišče razlage časovne in osebne veljavnosti kazenskega zakona prehodne in končne določbe, konkretno določbe 375. do 381. člena KZ-1. Prehodne in končne določbe namreč urejajo vprašanje, kateri kazenski zakon sploh velja. Iz njih je mogoče razbrati časovno točko začetka veljavnosti posameznega zakona (oziroma prenehanje veljave prejšnjega zakona, ki je bil s poznejšim nadomeščen) in urejajo (prehodni) pravni režim ob spremembah. Izhodišče korektne razlage je objektivni pomen zakonskega besedila, kot ga je mogoče razbrati ne samo glede na besedilo, temveč glede na kontekst besedila, upošteva je vidik enotnosti in dinamičnosti pravnega reda. Prvi vidik zahteva obravnavo posameznega dela (posamezne zakonske določbe) v povezavi s celoto (celotnim zakonskim besedilom in pravnim redom kot celoto), drugi pa zahteva, da se upošteva tudi značilnost, ki je imanentna pravu, to je njegova spremenljivost. Razlaga (tudi kazenskega) zakona mora torej izhajati iz objektivnega pomena zakonskega besedila, ki ga je treba razumeti v povezavi s celotnim besedilom zakona.⁴ Rezultat, do katerega privede tako nastavljena razlaga, je objektivni pomen določenega zakonskega besedila (ratio legis), pri čemer je potrebno sprejeti kot pravilno tisto razumevanje besedila, ki ga podpira čim več različnih razlagalnih argumentov.

Relevantni kontekst za razlago interpretacije veljavnosti KZ-1 za mladoletne storilce kaznivih dejanj so zato prav prehodne določbe. Iz njih je mogoče jasno razbrati, da je namen zakonodajalca v prihodnosti sprejetje posebnega mladoletniškega kazenskega zakona, prehodna rešitev do njegovega sprejetja pa je začasna uporaba specialnih določb KZ-UPB1.

Glede na izrecno derogacijsko klavzulo 380. člena KZ-1 je treba šteti, da je 1. novembra 2008 KZ-UPB1 nehal veljati tako v splošnem kot tudi v posebnem delu ter je v celoti začel veljati KZ-1. Drugačno izhodišče, na primer kombiniranje posebnega in splošnega dela dveh časovno različnih veljavnih zakonov, je sistemsko nemogoče in česa drugega niti ni mogoče izpeljati iz besedila zakona, da »Z dnem, ko začne veljati ta zakonik, preneha veljati Kazenski zakonik (Uradni list RS, št. 63/94, 70/94 – popravek, 23/99, 40/04 in 95/04).« Določbe splošnega in posebnega dela kazenskega zakonika so namreč celota.⁵

Končno določbo 380. člena KZ-1 pa je treba povezati tudi s prehodno določbo 375. člena istega zakona, ki je izjema od derogacije celotnega zakona. KZ-1 je torej razveljavil celoten stari kazenski zakonik, do uveljavitve kazenskega zakona za mladoletnike pa se uporabljajo določbe 70. do 94. člena, določbe, ki se nanašajo na mladoletniški zapor v petem odstavku 47. člena, v prvem, drugem in četrtem odstavku 49. člena, ter določba tretjega odstavka 100. člena Kazenskega zakonika (KZ-UPB1).

Glede na navedeno je jasno, da je KZ-1 do uveljavitve mladoletniškega kazenskega zakona predvidel uporabo posebnih določb KZ-UPB1, ki se nanašajo na mladoletnike, ker novi zakon takih specialnih določb ne vsebuje. To je posledica odločitve za koncept (tehniko pravnega urejanja), da so posebnosti mladoletniškega kazenskega prava urejene v posebnem zakonu in ne samo v posebnem poglavju, kot je veljalo do zdaj. Ker posebni mladoletniški kazenski zakon še ni bil sprejet, je razumljivo, da je novi zakon predvidel uporabo določb KZ-UPB1. Že jezikovna razlaga prehodnih in končnih določb torej pokaže, da se v prehodnem obdobju uporablja za polnoletne storilce KZ-1, za mladoletne storilce pa poleg določb KZ-1 še našteje posebne določbe KZ-UPB1. Do enakega rezultata pripelje tudi sklepanje po nasprotnem razlogovanju (argumentum a contrario). Ker KZ-1 izrecno našteva določbe starega zakona, ki se tudi še po uveljavitvi KZ-1 uporabljajo za mladoletne storilce kaznivih dejanj, je treba šteti, da se druge določbe KZ-UPB1 (ki jih zakon izrecno ne našteva) ne uporabljajo.

Določba 375. člena KZ-1 pa je pomembna tudi z vidika ugotavljanja namena zakonodajalca (teleološka razlaga). Glede na izrecno urejanje prehodnega režima do sprejetja posebnega mladoletniškega kazenskega zakona je povsem jasen namen zakona, to pa je ohranitev kaznivosti dejanj oseb, starih najmanj štirinajst let, ki ustrezajo inkriminiranim dejanjem posebnega dela kazenskega zakonika. Ni namreč mogoče zagovarjati stališča, da je KZ-1 dekriminiral dejanja mladoletnih oseb, ne da bi pri tem zašli v nasprotje s sporočilom prehodne določbe 375. člena KZ-1. Kolikor bi bil namreč namen zakonodajalca dekriminacija dejanj mladoletnih oseb, zakon zagotovo ne bi urejal vprašanja uporabe posebnih določb mladoletniškega kazenskega prava. Da ne gre za dekriminacijo, pa je razvidno tudi iz določbe 21. člena KZ-1.⁶ Ker zakon določa, da ne more biti storilec kaznivega dejanja oseba, mlajša od štirinajst let, lahko a contrario sklenemo, da je oseba, stara vsaj štirinajst let, lahko storilec kaznivega dejanja.

IV. Razlaga 70. člena KZ-UPB1

Stališče, da določba prvega odstavka 70. člena KZ-UPB1⁷ onemogoča uporabo KZ-1 tudi za mladoletnike, saj izrecno navaja uporabo drugih določb »tega zakona«, kar pomeni določb KZ-UPB1, ne pa določb KZ-1, izhaja zgolj iz navideznega nasprotja med določbami novega in starega zakona.

Izhodišče interpretacije kazenskega zakona mora biti, kot je že bilo razloženo, kazensko pravo kot sistem, v katerega vsebinsko spadajo in se medsebojno dopolnjujejo vse določbe kazenskopravne narave. Teh zato ni mogoče razlagati ločeno od drugih, temveč le v medsebojni povezavi, saj je treba izhajati iz tega, da je kazenski zakon v sebi sklenjena (in sklepčna) celota. Ker je na podlagi prehodne določbe 375. člena KZ-1 določba 70. člena KZ-UPB1 ohranjena v veljavi, jo je treba vsebinsko šteti kot del novega zakona (notranja povezanost kazenskega prava oziroma umeščenost v notranji sistem), četudi je formalno del starega zakona (umeščenost v zunanji sistem). Ureja namreč področje, ki ga novi zakon ne ureja posebej, pač pa se v tem delu opira na staro ureditev. Ker je kazenski zakonik celota, določbe 70. člena ni mogoče razlagati in uporabljati drugače kot (vsebinski) del novega zakona, zato dikcije "druge določbe tega zakonika" ne moremo razlagati drugače, kot da se nanaša na vsakokrat veljavni kazenski zakon (vidik dinamičnosti pravnega reda), torej na KZ-1. Enak sklep pa nam omogoča tudi določba drugega odstavka 9. člena KZ-1.⁸ Zakonodajalec je zaradi zavedanja o spremenljivosti kazenskega zakonika predvidel rešitev za sočasno uporabo kazenskega zakonika in posebnih kazenskih zakonov (iz tega člena izhaja tudi nameravano sprejetje posebnega mladoletniškega kazenskega zakona). Ob spremembi kazenskega zakona je ob sklicevanju posebnega kazenskega zakona na KZ-1 predvidena uporaba vsakokratnega veljavnega zakona v njegovem zadnjem besedilu. Gre za ustaljen način pravnega urejanja, ki ga poznamo tudi z drugih pravnih področij, ko se posamezni zakon sklicuje na (smiselno ali subsidiarno) uporabo drugega zakona. V takih primerih je jasno (tudi če to ni izrecno izraženo), da se uporablja zakon v svojem vsakokratnem veljavnem besedilu. Drugačna rešitev bi bila tudi v nasprotju z načelom enakosti, saj bi se uporabljal različen zakon za mladoletno in polnoletno storilce, ne da bil za to podan razumen razlog.

Prav takšen rezultat pa nam da tudi preverjanje z logično razlago. Če bi šteli, da se 70. člen nanaša na KZ-UPB1, bi prišli do absurdne rešitve, ko bi zakon sicer predvideval kolizijo med posebnimi in splošnimi določbami kazenskega zakonika (ter rešitev za njeno odpravo), vendar do te kolizije nikoli niti pojmovno ne bi moglo priti, saj splošnih določb starega zakona ni več. Vse določbe starega zakona, razen posebnih določb, so bile namreč razveljavljene. Urejevalna norma 70. člena bi ob takem razumevanju zakona povsem izgubila pomen in bi bila nesmiselna. Logična razlaga torej izključuje takšno razumevanje zakona, zato ga je treba tudi iz tega razloga zavrniti.

V. Razlaga 1. in 4. člena KZ-1

Tudi ob interpretaciji 1.⁹ in 4.¹⁰ člena KZ-1 je treba upoštevati celotno besedilo zakona (sistemska razlaga), in ne samo teh dveh določb, ločeno od drugih. Ločena obravnava teh določb navidezno res napeljuje na sklep, da KZ-1 velja samo za polnoletne storilce kaznivih dejanj in da ni podlage za vodenje kazenskih postopkov zoper mladoletnike niti za njihovo kaznovanje. Vendar pa taka razlaga ne more zdržati presoje z vidika sistema zakona, še posebej ob upoštevanju prehodnih določb in 70. člena KZ-UPB1, niti z vidika drugih metod za razlago normativnih pravnih aktov.

Upoštevanje prehodnih in končnih določb KZ-1 (ki v tem smislu pomenijo interpretacijski kontekst) ob njihovi prej razloženi vsebini zahteva drugačno razumevanje tudi 1. in 4. člena KZ-1. Prehodne določbe so namreč po svoji naravi nujno specialne (*lex specialis*) glede na preostale določbe zakona, saj urejajo poseben položaj, ki je nastal z uveljavitvijo KZ-1, saj ta ne vsebuje posebnih določb za mladoletne storilce. Ta poseben položaj je prehodne narave (do sprejetja posebnega mladoletniškega kazenskega zakona), zato je posebno tudi njegovo urejanje. Ob opisanem prehodnem režimu tako veljata znotraj enotnega sistema kazenskega prava dva režima (posebna ureditev velja tudi za pravne osebe, vendar se ta vidik kot nepomemben za reševanje konkretnega vprašanja namenoma pušča ob strani), in sicer režim, ki velja za polnoletne, in režim, ki velja za mladoletne storilce kaznivih dejanj. Izhodišče ugotavljanja vsebine kazenskopravnih norm (njihove interpretacije), ki določajo položaj mladoletnih storilcev, so po naravi stvari posebne določbe KZ-UPB1, zato je tudi druge določbe KZ-1 treba razumeti v povezavi z njimi. Ob takem izhodišču se izkaže, da je ureditev 1. in 4. člena KZ-1, katere gramatikalni pomen utegne napeljati na sklep, da KZ-1 velja samo za polnoletne, zgolj navidezna, saj analiza celotnega besedila kazenskega zakona (predvsem določb 70. člena KZ-UPB1 v povezavi s členoma 375 in 380 KZ-1) pokaže, da velja KZ-1 v svojem celotnem besedilu tudi za mladoletne storilce, kolikor njegove določbe ne nasprotujejo posebnim določbam za mladoletnike (prvi odstavek 70. člena KZ-UPB1). Prehodne določbe torej izključujejo razlago, da se KZ-1 uporablja samo za polnoletne storilce kaznivih dejanj. Ob njihovem pravilnem razumevanju je treba šteti, da je uporaba določb, ki vsebujejo besede »polnoletnih« (drugi odstavek 1. člena KZ-1) in »polnoletne« (prvi odstavek 4. člena KZ-1), kolikor se te nanašajo na obravnavanje mladoletnih storilcev kaznivih dejanj, v veljavnem besedilu kazenskega zakona izključena. Takšno razlago podpira tudi samo besedilo prvega odstavka 70. člena KZ-UPB1 (za katerega je bilo že razloženo, da je po vsebini integralni del KZ-1), ki izključuje uporabo drugih določb zakona, če nasprotujejo specialnim normam. Gre za argument specialnosti (*lex specialis derogat legi generali*), ki velja že sam po sebi, tudi če bi ga zakon ne urejal, saj je potreben za odpravo navideznih neskladij med posameznimi določbami zakona. Če torej posamezna določba nasprotuje posebnim določbam za mladoletnike, ne velja, kolikor se nanaša na mladoletnike. Glede na to se izključujoča narava 1. in 4. člena KZ-1 (to je, da izključuje uporabo tega zakona za mladoletnike) izkaže kot zgolj navidezna, njuna zgolj gramatikalna interpretacija pa kot nezadostna, saj pripelje do nesmiselnega rezultata. Rezultat, do katerega privede po nekaterih stališčih (to je do izključitve mladoletnikov kot aktivnih subjektov kazenskopravnih norm), ki so bila tudi podlaga pobude za sprejem tega načelnega pravnega mnenja, namreč nasprotuje ugotovitvam, ki so že bile predstavljene (to je veljavnosti KZ-1 za mladoletnike). Logično nemogoč je namreč sklep, da KZ-1 velja za mladoletnike (kar izhaja iz prehodnih določb KZ-1 in 70. člena KZ-UPB1) ter obenem zanje ne velja (kar bi ob predstavljeni gramatikalni razlagi izhajalo iz 1. in 4. člena KZ-1). Ob taki razlagi bi zakon nasprotoval samemu sebi in ne bi več bil smiselna in sklepčna celota.

VI. Rezultat razlage

Razlage, da je izključena veljavnost KZ-1 za mladoletne storilce kaznivih dejanj glede na vse navedeno ni mogoče objektivno izpeljati iz določil zakona, če jih razlagamo sistemsko in ob upoštevanju primarnosti

posebnih določb. Do takega rezultata lahko pripelje le parcialna gramatikalna razlaga 1. in 4. člena KZ-1, ki pa jo je treba iz obrazloženih razlogov zavrniti kot neustrezno.

Razlaga KZ-1 in določb KZ-UPB1 glede njihove veljavnosti za mladoletnike je mogoča le v kontekstu vseh določb, ki urejajo to materijo, in ne le na podlagi ostrega ločevanja jezikovnega pomena posamezne ali celo le ene same določbe zakona. Razlaga, ki upošteva jezikovni, sistematični in funkcionalni kontekst, privede do jasnega in enoznačnega rezultata, ubesedenega v načelnem pravnem mnenju:

»Za mladoletnike se uporablja Kazenski zakonik (KZ-1) ter določbe 70. do 94. člena, določbe, ki se nanašajo na mladoletniški zapor v petem odstavku 47. člena, v prvem, drugem in četrtem odstavku 49. člena, ter določba tretjega odstavka 100. člena Kazenskega zakonika (KZ-UPB1).«

¹ Slovenija je pravna in socialna država.

² Nihče ne sme biti kaznovan za dejanje, za katero ni zakon določil, da je kaznivo, in ni zanj predpisal kazni, še preden je bilo dejanje storjeno. Dejanja, ki so kazniva, se ugotavljajo in kazni zanje izrekajo po zakonu, ki je veljal ob storitvi dejanja, razen če je novi zakon za storilca milejši.

³ Vendar se tudi pri vprašanju uporabe posameznih inkriminacij ni mogoče izogniti razlagi, ki normo pomensko (so)opredeljuje, dokler takšna razlaga ostaja znotraj posameznega kazenskopravnega pravila.

⁴ Razlaga ob spremembah zakonodaje mora še posebej upoštevati genetični vidik oziroma razlago.

⁵ Takšno stališče zagovarja tudi Marijan Pavčnik v: Argumentacija v pravu, 2. spremenjena in dopolnjena izdaja, Cankarjeva založba in PF Ljubljana, 2004, str. 70, ki se pri tem sklicuje na stališče kazenskega oddelka VS Vojvodine z dne 21. 11. 1977; mnenje se nanaša na enotnost kazenske zakonodaje, ki so jo sestavljali kazenski zakon SFRJ in kazenski zakoni republik in pokrajin.

⁶ Kdor je storil protipravno dejanje, ko še ni bil star štirinajst let (otrok), ne more biti storilec kaznivega dejanja.

⁷ Za mladoletne storilce kaznivih dejanj veljajo določbe tega poglavja, druge določbe tega zakonika pa le, če ne nasprotujejo posebnim določbam, ki veljajo zanje.

⁸ Če zakoni, ki določajo kazensko odgovornost za mladoletnike, pravne osebe ali druge posebne vrste storilcev ali dejanj (posebni kazenski zakoni), v splošnih določbah omenjajo sočasno uporabo splošnega dela tega zakonika, se uporabi zadnji veljavni zakonik.

⁹ Po tem zakoniku se kazenska odgovornost uveljavi s kaznovanjem polnoletnih oseb zaradi storjenih kaznivih dejanj na podlagi ugotovljene krivde.

¹⁰ Če v tem zakoniku ni izjemoma drugače določeno, velja kazenski zakonik enako za vse polnoletne osebe, ne glede na to, ali so državljanke oziroma državljani (v nadaljnjem besedilu: državljan) Republike Slovenije ali tujke oziroma tujci (v nadaljnjem besedilu: tujec).

Opombe

Načelno pravno mnenje je pripravil in obrazložitev sestavil vrhovni sodnik - svetnik Marko Šorli.

(Pobudo je dalo Višje sodišče v Ljubljani.)

Datum zadnje spremembe: 03.04.2018